

Увод в програмирането

Управление на процесите в компютъра (част 1)

ФМИ, специалност „Софтуерно инженерство“

Съдържание

- Основни оператори в C++
- Условни оператори
 - if
 - if-else
- Вложени условни оператори
- Области на видимост на променливите
- Оператор switch

Statement (инструкция)

- Команди в дадена компютърна програма, които се изпълняват в определена последователност
- Инструкциите включват един или повече оператори
- В C++ има няколко вида оператори

Оператор за присвояване на стойност

- `<променлива> = <израз>;`

където

- `<променлива>` е идентификатор, дефиниран вече като променлива,
- `<израз>` е израз от тип, съвместим с типа на `<променлива>`
- `<lvalue> = <rvalue>`
 - `<lvalue>` — място в паметта със стойност, която може да се променя
 - Например – променлива
 - `<rvalue>` — временна стойност, без специално място в паметта
 - Например: константа, литерал, резултат от пресмятане

Оператор за присвояване на стойност

- Съкратени оператори

- +=
- -=
- *=
- /=

`a += 4 ; // Еквивалентно на a = a + 4 ;`
`a *= 22 ; // Еквивалентно на a = a * 22 ;`
`// и т.н.`

Едноместни операции

- `++a` и `--a` връщат `a`, което е `lvalue`
- `a++` и `a--` връщат `rvalue`
- `--a += 22; //` е валиден израз
- `a-- += 22; //` е невалиден израз

Съкратени оператори за присвояване

- По-общо:

$e1 \text{ op} = e2;$

е еквивалентно на

$e1 = (e1) \text{ op } (e2);$

където op е някой от операторите

$+, -, *, /, \%, \ll, \gg, \&, |, ^$

Асоциативност на операторите

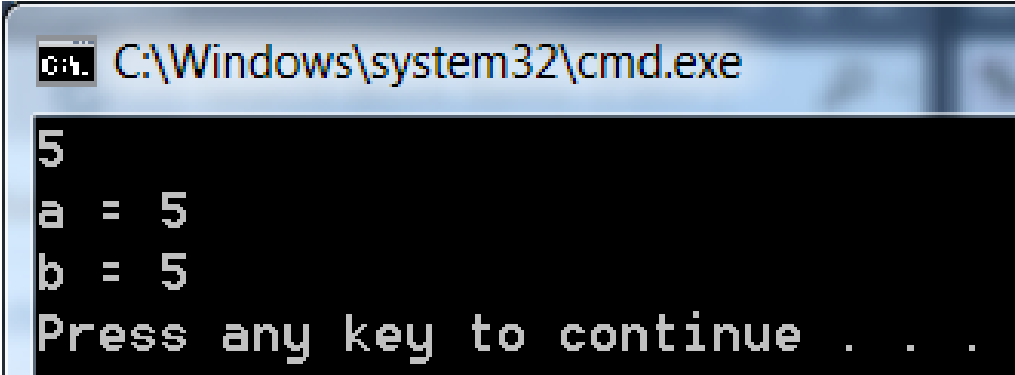
```
int main()
{
    int a = 2, b = 3;

    cout << (a = b = a + b) << "\n";

    cout << "a = " << a << endl
         << "b = " << b << endl;

    return 0;
}
```

- Операторът за присвояване е дясноасоциативен
- $a = (b = 2)$
- $\langle lvalue \rangle = \langle rvalue \rangle$

A screenshot of a Windows command prompt window. The title bar shows the path 'C:\Windows\system32\cmd.exe'. The window has a black background with white text. The output of the program is displayed as follows: the number '5' on the first line, 'a = 5' on the second line, 'b = 5' on the third line, and 'Press any key to continue . . .' on the fourth line.

Асоциативност на операторите

- Освен дясно-, различаваме и ляво- асоциативни оператори
- Например аритметичните оператори са лявоасоциативни
- Какъв ще бъде резултатът от следния израз:

```
double a = 16 / 2 / 2;
```

Приоритет на операторите

Оператор	Име	Асоциативност
++ --	Postfix Increment Postfix Decrement	Left to Right Left to Right
++ --	Prefix Increment Prefix Decrement	Right to Left Right to Left
* /	Multiplication Division	Left to Right Left to Right
+ - %	Addition Subtraction Modulus	Left to Right Left to Right Left to Right
< >	Less Than Greater Than	Left to Right Left to Right
&&	Logical And	Left to Right
	Logical Or	Left to Right
?:	Conditional	Right to Left
=	Assignment	Right to Left
,	Comma	Left to Right

Приоритет на операторите

- Приоритетът на операторите определя реда, в който те се прилагат в рамките на дадения израз
- Какъв ще бъде резултатът от следния израз:

```
bool isTrue = 30 < 7 + 32/8;
```

Оператор за изброяване

- <израз1>, <израз2>, ..., <изразN>
- Оценяват се всички изрази, отляво на дясно (лявоасоциативен)
- Стойността на оператора се определя от най-десния израз
- Използва се рядко

```
int a = 0;
```

```
1+2, a, a+10; // Стойност на израза: 10
```

```
a++, a++, a++; // Стойност на израза: 2  
                // Стойност на a: 3
```

Празен оператор

- Знакът ;
- Не извършва никакви действия. Използва се когато синтаксисът на някакъв оператор изисква присъствието на поне един оператор, а логиката на програмата не изисква такъв

Съставен оператор (Блок)

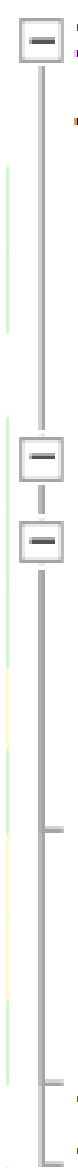
- Синтаксис

```
{<оператор1>  
  <оператор2>  
  ...  
  <операторN>  
}
```

- Семантика

- Обединява нула или повече оператора в един. Може да бъде поставен навсякъде, където по синтаксис стои оператор
- Дефинициите в рамките на блока, се отнасят само за него, т.е. не могат да се използват извън него
- Самият блок не завършва с ;

Вложени блокове


```
int main()
{
    int a = -1;
    int b = 2;

    {
        {
            a += ++b*4;
            double f;
        }

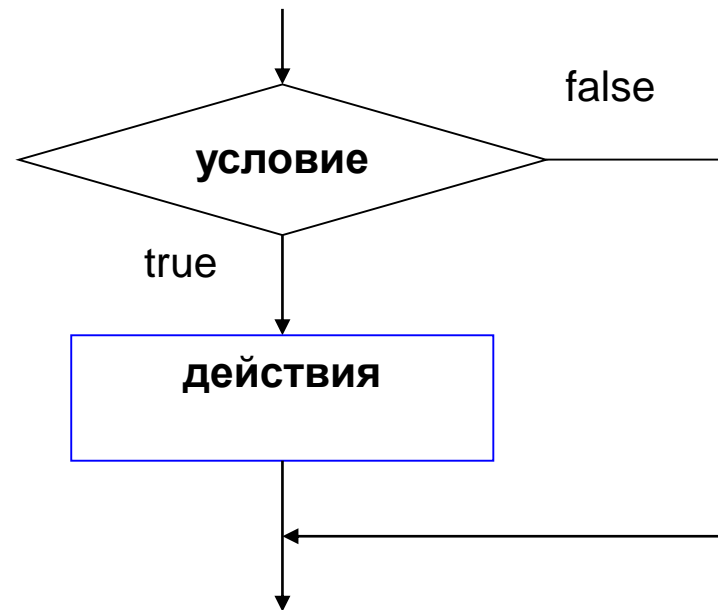
        int s = a + b;
    }
}
```

Оператори за условен преход

- Чрез тези оператори се реализират разклоняващи се изчислителни процеси.
- Оператор, който дава възможност да се изпълни (или не) един или друг оператор в зависимост от някакво условие, се нарича условен.
- Ще разгледаме следните условни оператори: if, if/else и switch

Условен оператор if

- Чрез този условен оператор се реализира разклоняващ се изчислителен процес

Условен оператор if

- **Синтаксис**

if (<условие>) <оператор>

където

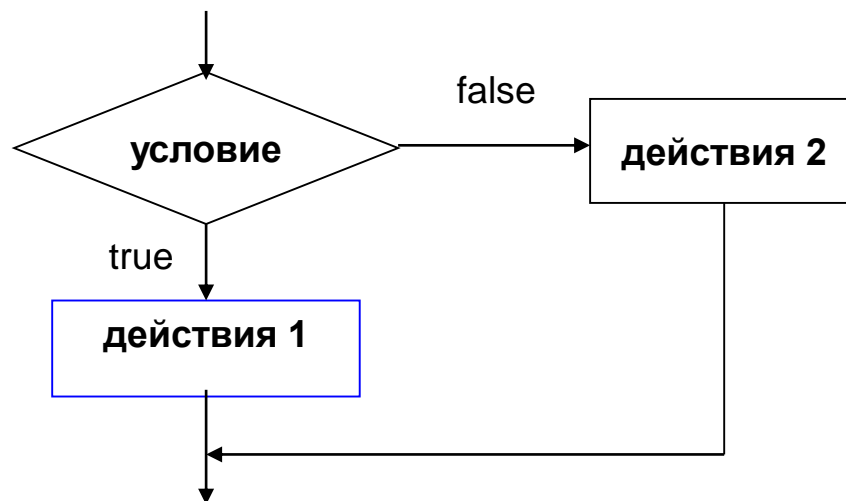
- if е запазена дума;
- <условие> е булев израз;
- <оператор> е произволен оператор.

- **Семантика**

- Пресмята се стойността на булевия израз, представящ <условие>.
- Ако резултатът е true, изпълнява се <оператор>. В противен случай <оператор> не се изпълнява

Оператор if/else

- Операторът се използва за избор на една от две възможни алтернативи в зависимост от стойността на дадено условие.
- Чрез него се реализира разклоняващ се изчислителен процес от вида

Оператор if/else ...

- **Синтаксис**

if (<условие>) <оператор1> else <оператор2>

където

- if и else са запазени думи;
- <условие> е булев израз;
- <оператор1> и <оператор2> са валидни за езика оператори.

- **Семантика**

- Пресмята се стойността на булевия израз, представящ <условие>. Ако резултатът е true, изпълнява се <оператор1>. В противен случай се изпълнява <оператор2>

Какъв ще бъде резултатът от изпълнението?

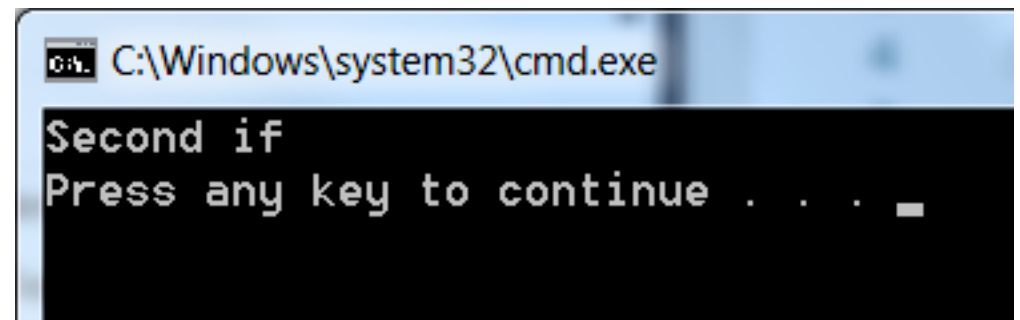
```
int main()
{
    int a = 1;
    int b = 0;

    if (a > 0)
        if (b > 0)
            cout << "First if" << endl;
        else
            cout << "Second if" << endl;

    return 0;
}
```

(a>0) && (b>0)

(a>0) && (b<0)

C:\Windows\system32\cmd.exe

```
Second if
Press any key to continue . . .
```

Какъв ще бъде резултатът от изпълнението?

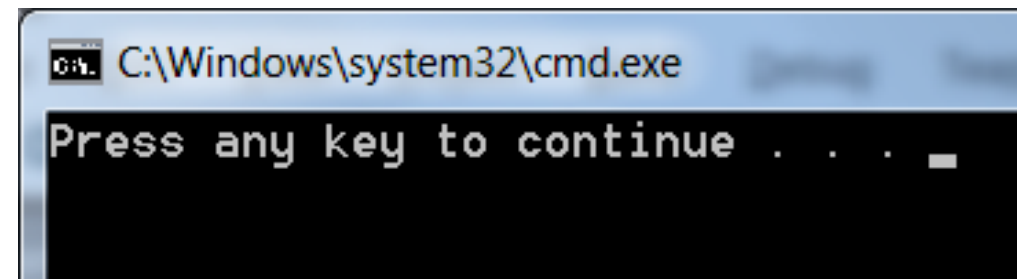
```
int main()
{
    int a = 1;
    int b = 0;

    if (a > 0) {
        if (b > 0)
            cout << "First if" << endl;
    }
    else
        cout << "Second if" << endl;

    return 0;
}
```

$(a > 0) \ \&\& \ (b > 0)$

$a \leq 0$

Използване на логическите операции

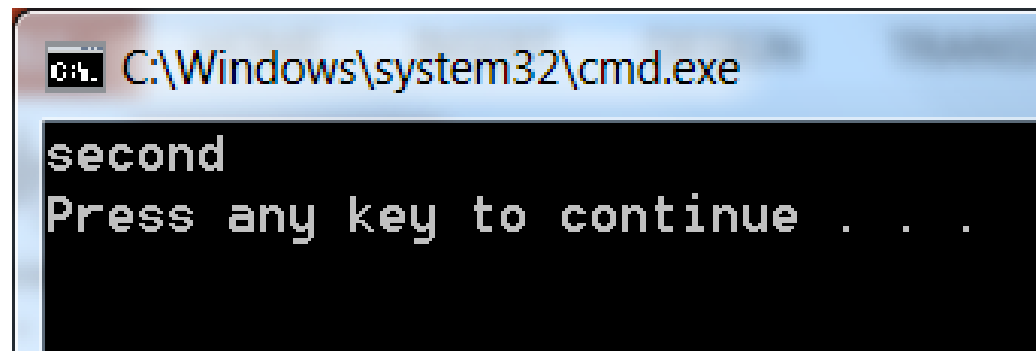
```
int main()
{
    int a = 1;
    int b = 0;

    if (a > 0 && b > 0)
        cout << "first" << endl;
    else
        cout << "second" << endl;

    return 0;
}
```

$(a > 0) \ \&\& \ (b > 0)$

$(a \leq 0) \ || \ (b \leq 0)$

Области на видимост на променливите

- Нарича се още „област на действие“ (scope)
- Областта на действие се простира от дефиницията на променливата до края на блока, в който е дефинирана
- Дефиниция на променлива със същото име в същия блок е забранена
- Дефиницията на променлива във вложен блок припокрива всички дефиниции със същото име във външните блокове

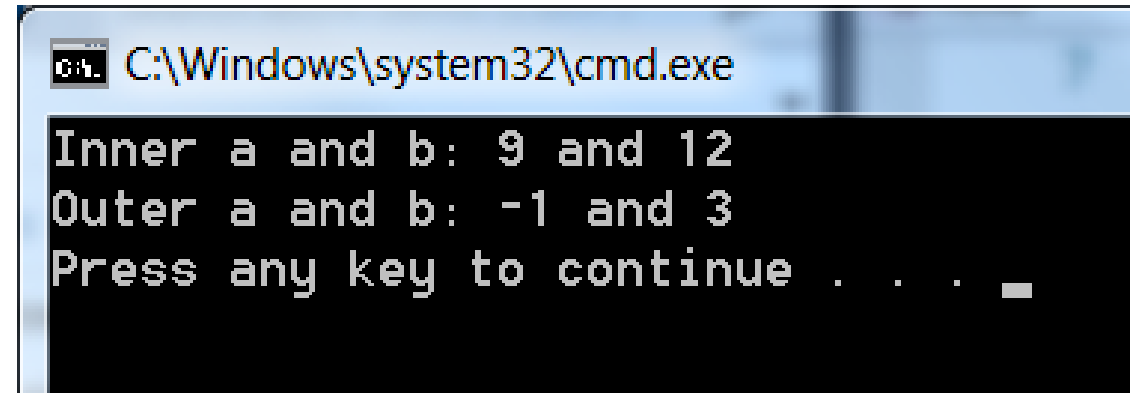
Област на видимост на променливите

```
int main()
{
    int a = -1;
    int b = 2;

    {
        int a = ++b * 3;
        int b = 12;

        cout << "Inner a and b: " << a
              << " and " << b << endl;
    }

    cout << "Outer a and b: " << a
          << " and " << b << endl;
}
```


C:\Windows\system32\cmd.exe

```
Inner a and b: 9 and 12
Outer a and b: -1 and 3
Press any key to continue . . .
```

Област на видимост на променливите

```
int Variable = 100;
```

```
if (Variable > 0)
{
    int Local = 100;
}
```

```
cout << "Variable = " << Variable << endl; // ОК
cout << "Local = " << Local << endl;        // Грешка!
```

Оператор switch

Общ вид:

```
switch ( <израз> )  
{  
  case <константен-израз-1>:  
    <case-израз-1>  
  ...  
  case <константен-израз-N>:  
    <case-израз-N>  
  [ default:  
    <default-израз> ]opt  
}
```

Семантика:

1. Оценява се израз
2. Оценката се сравнява с константните изрази
 - A. Ако е равна на някой от тях, влиза се в първия case-израз след съответния константен израз;
 - B. Ако не е равна на никой от тях, влиза се в default-израза, ако има такъв
 - C. В противен случай не се прави нищо.

```
cout << "Enter a character: ";  
char Input;  
cin >> Input;
```

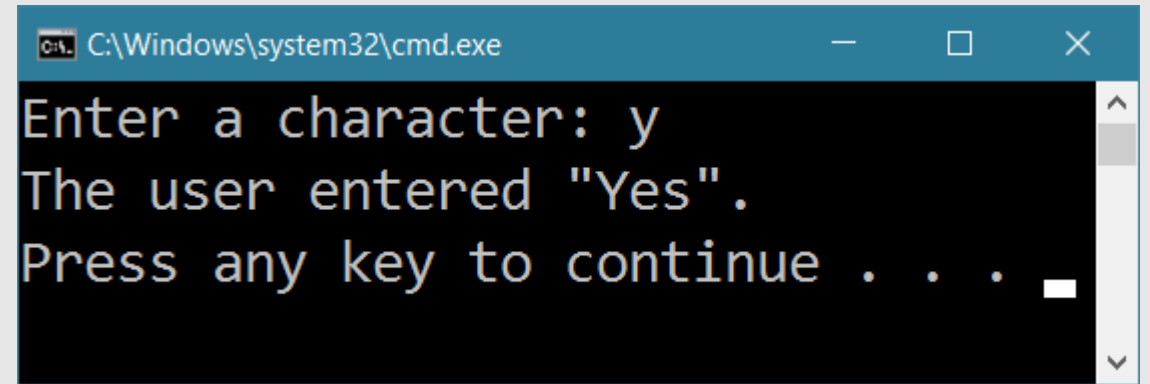
```
switch (Input)  
{
```

```
case 'y':  
    cout << "The user entered \"Yes\".\n";  
    break;
```

```
case 'n':  
    cout << "The user entered \"No\".\n";  
    break;
```

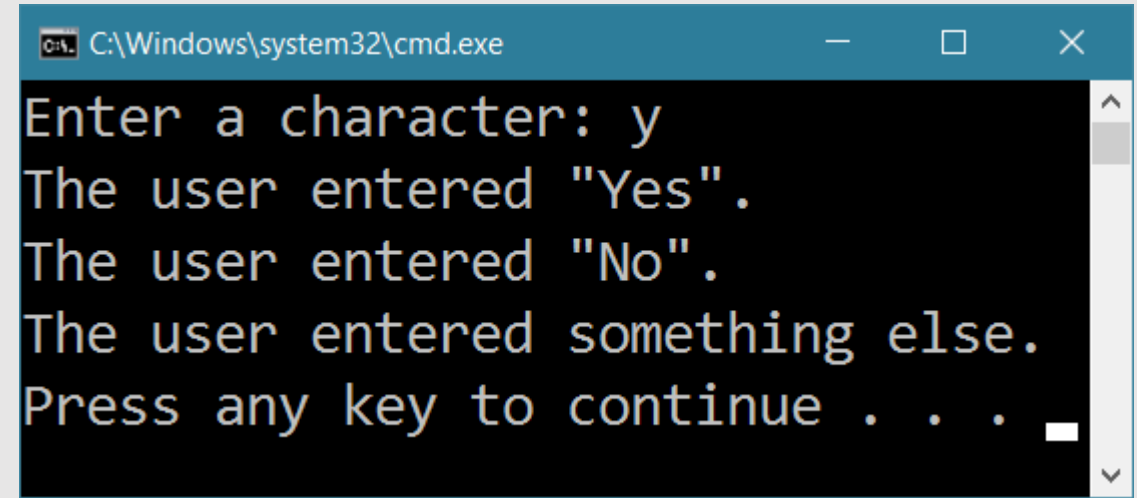
```
default:  
    cout << "The user entered something else.\n";  
}
```

УП, Управление на процесите в
компютъра (част 1)


```
C:\Windows\system32\cmd.exe  
Enter a character: y  
The user entered "Yes".  
Press any key to continue . . .
```

```
cout << "Enter a character: ";  
char Input;  
cin >> Input;  
  
switch (Input)  
{  
case 'y':  
    cout << "The user entered \"Yes\".\n";  
  
case 'n':  
    cout << "The user entered \"No\".\n";  
  
default:  
    cout << "The user entered something else.\n";  
}
```



```
C:\Windows\system32\cmd.exe  
Enter a character: y  
The user entered "Yes".  
The user entered "No".  
The user entered something else.  
Press any key to continue . . .
```

```
cout << "Enter a character: ";
char Input;
cin >> Input;

switch (Input)
{
case 'y':
case 'Y':
    cout << "The user entered \"Yes\".\n";
    break;

case 'n':
case 'N':
    cout << "The user entered \"No\".\n";
    break;

default:
    cout << "The user entered something else.\n";
}
```

Условен оператор (?:)

- Общ вид:
 - <условие> ? <израз 1> : <израз 2>
- Ако <условие> е истина (има стойност true), тогава се оценява <израз 1> и тази стойност се използва за стойност на целия израз.
- В противен случай се използва <израз2>

```
int a = (1 < 2) ? 100 : 200;
```

- За подготовката на тази презентация са използвани слайдове на:
 - Доц. Александър Григоров
 - Доц. Атанас Семерджиев
 - Доц. Трифон Трифонов